

سر انجام اعتراف!

چگونه رئیس کنونی اداره مبارزه علیه فساد اداری و ارتشاً زمانی در لاس ویگاس امریکا، هروئین میفروخت!

مصاحبه توسط دیکلان والش از گاردین

۲۸-۰۸-۲۰۰۷

ترجمه: جاوید شمس

مقابله و مبارزه علیه مسئولین دارای پیش زمینه های مستهجن در کشور های مانند افغانستان، کاری آسانی نیست، طوریکه مسئول تام الاختیار اداره مبارزه علیه فساد در افغانستان، یعنی عزت الله واصفی مصداق این مدعا است. قسمیکه گزارش سازمان ملل متحد همین دو روز قبل، از اقتصاد غوطه ور افغانستان در بین پول تریاک و همچنین افزایش سطح رشوت همدار داده است.

و اما، آقای واصفی بطور غیر معمول از جذبه های قسماً خطرناک پول تریاک، به بسیاری خوبی آشنا است.

تقریباً بیست سال پیش، پولیس امریکا یک مهاجر و جوان افغان را از اقامتگاهش در هوتلی بنام "قصر سزار" در ایالات لاس ویگاس دستگیر نمود. وی که خود را بنام مستر/ی معرفی کرده بود، میخواست یک پاکت هروئین را برای یک نفر پولیس مخفی آن کشور بفروشد. قاضی که قضیه ای آقای واصفی را پیگیری میکرد در همان زمان ارزش این مقدار هروئین را دو میلیون دالر اعلان نموده بود.

پس از آن، آقای واصفی در یکی از زندان های ایالات نوادا مدت سه سال و هشت ماه را سپری کرد که بعداً به قید التزام آزاد گردید. و خانمش که در هنگام آن معامله در راهرو هتل از اوضاع مراقبت میکرد، همان وقت به قیمت التزام آزاد گردید.

فعالاً آقای مستر/ی یا به عبارت جدیدتر آقای عزت الله واصفی، ریاست عمومی مبارزه علیه فساد دولت افغانستان را رهبری مینماید. و نامبرده، دستگیری اش را در ارتباط با مواد مخدر در سال ۱۹۸۸، با تکان دادن شانه هایش کم اهمیت و ناچیز شمرده و آنرا به مانند یک تفریح که معمولاً نوجوانان در زمان جوانی اشتباه مینمایند، قلمداد میکند.

آقای واصفی طی مصاحبه ای در دفتر کار اش در کابل، البته با کاملاً بی اعتنائی چنین ابراز داشته است: "در همان روز ها، در ماه غسل بودم و نوجوان نیز بودم و نوجوانان به هر کاری متصل میشوند، مانند کار های چون قماربازی، مواد مخدر" وی در همین حال، یک از انگشتان خود را به طرف بینی اش نزدیک کرده و شکل کشیدن دود هیروئین را تمثیل مینماید. "دختران وغیره". چونکه یک بچه لاس ویگاس بودم."

او اصرار میکرد که آن قضیه مربوط به گذشته های دور بوده است: "بهای آنرا پرداختم" - البته وی خود را در زمان فعلی من حیث یک سیاست مدار مشهور که کاملاً از قانون پیروی میکند، مقایسه مینماید و می افزاید: "حتی جورج بوش نیز چنین پیشینه ای دارد." منظورش از محکومیت رئیس جمهور بوش در سال ۱۹۷۶ است که به جرم راننده گی در حالت نشه بودن، توقیف شده بود، است. "او دستگیر شده بود، البته همانند جرم من. هیچ فرقی بین من و او نیست."

پس از دهه ها بی ثباتی و خشونت، تعداد کمی از مسئولین افغان را میتوان سراغ کرد که از یک سابقه نسبتاً پاک تر و بی عیب برخوردار باشند. به مقایسه مسئولین ارشد افغانستان که به جرم شکنجه، قتل و تجاوز به نوامیس مردم متهم اند، آقای واصفی یکی از کوچکترین آنها است که به چنین رفتار ناشایسته ای متصل شده است.

اما منتقدین میگویند که این موضوع نهایت با اهمیت است و گذشته پُر زرق و برق آقای واصفی را نمیتوان با حالت کنونی ربط داد، مخصوصاً در کشوری که ۹۳ درصد از هروئین جهان را تولید مینماید و پول تریاک در هر سطحی، دولت را به چالش های مواجه ساخته است.

همین دو روز پیش، رئیس اجرائی دفتر ملل متحد در امور جرایم و مواد مخدر، آقای انتونیو ماریا کاستا، نگرانی‌های اش را در قسمت فساد ابراز نموده است: "تحمل و صبر و برخورد مهربانانه دولت در برابر فساد، به آینده جدأ صدمه خواهد زد. پایه‌های ترقی و رفاه در هیچ کشوری تا کنون بر جرم و فساد بنا نیافته است."

در ارتباط با همین مسئله، یک تعداد زیادی از دیپلمات‌های خارجی نیز اظهار ناخرسندی نموده و اظهار میدارند با اینکه پنج ماه قبل گزارش‌های اتهام آقای واصفی علناً پخش گردید، و متأسفانه نامبرده همچنان به وظیفه اش درین سمت ادامه میدهد. "این بسیار تکان دهنده است" یکی از دیپلمات‌های ارشد غربی چنین علاوه مینماید: "ما کاملاً این را واضح ساختیم که وی باید از وظیفه اش برکنار گردد."

بعضی دیگر از منتقدین میگویند که این جرم و جرم‌ها نشانه‌ای از یک ناخوشی وسیع در برابر دولت کنونی است - رئیس جمهور حامد کرزی در مبارزه علیه فرهنگ طمع و حرص که همانا سبب فرسایش صلاحیت و قدرت وی و کاهش مشروعیت دولتش گردیده است، ناموفق بوده است.

درین زمینه آقای نادر نادری عضو کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان میگوید: "این یک مشکل نهایت جدی است که بر تمام تلاش‌ها در راستای تسخیر قلب‌ها و ذهن‌ها و جلب اعتماد مردم، سایه افکنده است."

یکی از گزارشات که اخیراً توسط بانک جهانی و سازمان ملل متحد نشر شد، نشان میدهد که در سطح وزارت داخله، بیشتر و قوی‌تر از هر جائی دیگری، مواد مخدر و فساد باهم پیوند خورده‌اند. درین گزارش نیز آمده است که گروه‌های مواد مخدر، قوماندانان پولیس و مسئولین دولتی را در سراسر افغانستان به پول خریداری نموده‌اند. یکی از مسئولین ارشد پولیس افغانستان گفته است که هرگاه کدام یک از قوماندانان پولیس نخواهند درین تجارت سهیم شوند "تهدید میشوند که یا کشته خواهند شد و یا از وظایف شان برکنار میگردند."

حامیان حامد کرزی می‌پندارند که وی یک دولت بی تجربه را رهبری مینماید که از قبل تحت فشارهای شورش‌های طالبان نیز قرار دارد. همچنان، کمبود اشخاص ورزیده و کارفهم، نیز او را در تعیین کارمندان دولتی به مشکل مواجه ساخته است. به گفته یکی از دیپلمات‌ها: "واقعاً کمبود کارمندان ورزیده در سطح وزارتخانه‌ها به مشاهده میرسد."

بهر صورت، اتهامات بر فساد کماکان افزایش پیدا میکنند. یکی از مثال‌های کاملاً اقتضاح‌آور را میتوان در همسایه‌گی قصر رئیس جمهور کرزی، یعنی تعمیر‌های رنگارنگ، فقط چند سرک دورتر از قصرش، در شیرپور مشاهده کرد. درینجا، مجموعه از خانه‌های پُر زرق و برق و رنگارنگ که در یک مقدار زمین کم اعمار شده است را میتوان دید. کلکین‌های گلابی و یا سبز، ستون‌های بلند رومی و گنبد‌ها و دیوارهای که به شیشه‌های رنگه تزئین شده‌اند، و نصب عقاب تراش شده از سنگ بالای یکی از گنبد‌های این نوع تعمیر‌ها، از ویژه‌گی‌های این تعمیر‌ها میباشد که میتوان آنرا فقط مقابل سفارت بریتانیا دید.

یک نفر نماینده رهنمای معاملات، که در یکی از بام‌های این تعمیر‌های شیشه‌با من ایستاده بود و با اینکه به خانه‌های نزدیک اشاره میکرد، مالکان آن حویلی‌ها را نام می‌گرفت: "این خانه از یک جنرال ارتش است، آن خانه از فلان جنرال، از وزیر یا از جنگ سالار میباشد."

منطقه شیرپور تا سال ۲۰۰۳ مربوط به ارتش افغانستان بود. مارشال فهیم خان که بعداً وزیر دفاع تعیین شد، این منطقه را برای اقارب و خویشاوندان، وزرای پیشین و قوماندانان سابقه به یک قیمت بسیار ناچیز توزیع کرده است. کمیسویی که از طرف دولت برای تحقیق این عمل ناشایسته تعیین شده بود، هرگز یافته‌های تحقیقات شان را برای عامه مردم اعلان نکردند. هفته قبل محمد آجان بیرون از دو تعمیر مجلل خود به این امید در انتظار بود تا تا یک کرایه نشین غربی و پولدار به سراغ تعمیر‌هایش بیایند و آنرا به کرایه گیرند. نامبرده آن زمین را دو سال قبل از آقای خان (مارشال فهیم خان) به قیمت ۲۵۰۰۰۰ دالر خریداری نموده بود. او قبلاً یکی از "صادرکننده گان پوست حیوانات به پاکستان" بود.

اکنون موسسات بین‌المللی که به کمک بازسازی افغانستان آمده‌اند، مانند سفارت اسپانیه، الجزیره، گروپ مشورتی معادن، یکی از قراردادی‌های سازمان انکشافی ایالات متحده امریکا، از جمله کرایه نشینان این تعمیر‌های مجلل میباشد.

نادر نادری می‌گوید: "این باعث خشم و افسرده‌گی من میشود" و می‌افزاید: "این نشان میدهد که تا چپی اندازه فرهنگ معافیت در سرزمین مروج است، در جائیکه از هیچ کسی حتی از جامعه بین‌المللی، پرسان نمیشود."

کرزی بعضی اصلاحات را آورده است. تعیینات کارمندان ارشد پولیس با حضور هیئت خارجی و با دقت بسیار زیاد صورت میگیرد و این یک موفقیت عمده محسوب میشود. پُست‌ها مهم دیگر دولتی توسط بورد مشورتی پیشنهاد میشوند، گرچه آقای کرزی حق و تو را دارد.

اما کرزی مایل نیست تا با ثروتمندان، قدرتمندان و آنانیکه از سطح ارتباطات خوب برخوردار اند، در تقابل قرار گیرد. با اینکه در ۲۰۰۴ میلادی او با اکثریت آرای مردم افغانستان انتخاب گردید اما در زمان حکومتش، تا کنون، هیچ یک از معامله‌گران بزرگ مواد مخدر در افغانستان دستگیر نشده و هیچ وزیری به جرم فساد از وظیفه‌اش برکنار نگردیده است.

بسیاری برین عقیده اند که مشکل در نحوه و روش‌های سیاسی کرزی است. در افغانستانی که فرهنگ قومی نافذ است، حامد کرزی همیشه روش مصالمت آمیز و آشتی‌جویانه را پیش گرفته است. وی به ارزش‌های فامیلی نیز اهمیت قایل است. یکی از شکایات عمده از وی، ناکامی‌اش در جلوگیری از یکی از اقارب نزدیکش که فکر میشود بطور وسیع در تجارت مواد مخدر در قندهار دست دارد، میباشد.

خبرگزاری گاردین چندین بار از طریق ایمیل از سخنگوی رئیس جمهور کرزی درین زمینه خواهان نظر شده است، ولی پاسخی برای این ایمیل‌ها داده نشده است.

ممکن است که واصفی بنا بر ارتباطی که با کرزی داشته است - آنان یکدیگر خود را از زمان کودکی میشناختند - به این سمت رسیده باشد. او گفته است که کرزی بر پلان‌های آینده‌اش توجه داشته است تا فساد و مواد مخدر را کاملاً ریشه کن سازد اما در هر حالتی، پلان‌هایش نقش بر آب شده است.

او قبل از اینکه به سخنرانی‌اش در وزارت عدلیه بر علیه "دزدان" بپردازد و در حالیکه اوراقی را که حاوی ۷۳ قضیه مربوط به فساد بود، تکان میداد گفت: "تمام این قضایا در حال تعویق است و هیچکاری صورت نگرفته است."

"ما به یک رهبری قاطع و قوی درین کشور ضرورت داریم - نه به مرغ‌ها "نامبرده افزود: "مرغ‌ها در افغانستان کار کرده نمیتوانند."